

Tikász Sándor

Tisztelt Gyászolók, Emlékezők!

A Bethlen Gábor Közgazdasági és korábban Postaforgalmi Szakközépiskola nevében búcsúzom most az iskola egykori tanárától, kollégánktól.

A tanár úr a szakközépiskolának a Posta vállalattal való szorosabb együttműködése óta, 1960-tól három évtizeden át, nyugdíjazásáig tanított iskolánkban. A Posta által elismert kiváló szakmaisága és hamar nyilvánvalóvá vált oktatói alkalmassága révén már főhivatásúként iskolánkba kerülése előtt is egész generációkat nevelt szakemberekké a Posta saját oktatási rendszerében; a Bethlenbe így már hírneves szakoktatóként került.

Nem utolsó sorban éppen az Ő tevékenysége révén a *szakoktató* mai jelentéstartalmához képest akkoriban ez a megnevezés fokozott elismerést, tekintélyt jelentett. Mert Tikász Tanár Úr egyszerre volt kiváló szakember és elismert nevelő, aki az újabb és újabb generációkat már az iskola pedagógusaként, osztályfőnökeként formálta. Védte a szakma érdekeit és harcolt diákjaiért az olykor talán túlzott igényt támasztó s kevésbé tapasztalt kollégáival. Erre mint akkori kezdő és osztályában tanító matektanár emlékszem. S arra is, hogy milyen megbecsülést, tiszteletet váltott ki bennünk az a szakmai és pedagógusi elhivatottság, amelyből tanulhattunk, s amely ráadásul szinte legendás szerénységgel párosult. Így hatott munkássága mind a Tőle kikerülő diákok, mind pedig a mellette dolgozó pedagógusok generációira.

Ha *generációkról* szólnunk, még egy vonatkozást kell feltétlenül említenünk, a Tikász-generációkat. Hiszen a Tanár Urat is egy életre megérintette a Bethlen levegője, s utódai, gyermekei és unokái is Bethlenes diákként végeztek. Már tíz évvel ezelőtt kiadott évkönyvünk is kiemelt oldalon a Tikász nevet a Bethlenes elkötelezettség szimbólumaként említi, s ez a tény immár visszavonhatatlanul kerül 150 éves jubileumi emlékkönyvünkbe is.

Ez az elkötelezettség, ez a hűség mutasson példát mindannyiunknak! Tisztelt Tanár Úr, ezt a szellemet megőrizzük, pihenj békében!

(Pallás György igazgató beszéde a temetésen hangzott el)

Postásnak született

Tikász Sándor tanár úr

Minden ember élete egy-egy ismeretlen történet. Ismertté a földi élet befejezése után válhat csak az egész. De ki az, aki összegezheti? Hiszen sok-sok mindent magával visz az ember.

Sokféle gondolat kavarg bennünk, amikor egy általunk nagyra becsült embert elkísérünk az utolsó útjára. Egyszerre kíváncsivá válunk. Ki is volt ő? Nekünk munkatársunk, tanítványoknak ő volt a Tikász tanár úr, akire most is szeretettel emlékezünk. Ő volt a postás tanár.

1922. március 14-én egy debreceni szabadságtelepi postás családban látta meg a napvilágot. Édesapja a pályaudvari postán dolgozott mint kézbesítő. Az általános iskola 1-4. osztályát a műhelytelepi iskolában végezte. Tanulmányait a Református Gimnáziumban folytatta. Mivel folyamatosan kitűnő tanulmányi eredményt ért el, a tandíjmentességet megkapta. A középiskolában latin, görög, német, angol nyelveket tanult. Az idegen nyelvek iránti érdeklődése élete végéig megmaradt. Mi több, művelésük élete végéig hasznos időtöltést jelentett számára, igyekezett szinten tartani. Különös figyelmet fordított a természettudományokra. Életterve is erre épült. Egyetemre készült. Sajnos, ez az álma csak álom maradt. A háború más irányt szabott az életének. Így érettségi után dolgozni ment a Magyar Királyi postához. Akkor egzisztenciát jelentett a postai szolgálat. Életre szóló pályájára a budapesti bentlakásos tiszti tanfolyamon készült fel. Az ott megszerzett elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazásának kiváló színtere lehetett a debreceni pályaudvari posta. Élete folyamatos tanulás volt. Az akkori Magyar Királyi posta tevékenysége szigorúan szabályozott volt. Katonai fegyelemre épült - mondta tanár úr. A postavezető még azt is szóvá tette, ha a kabát valamelyik gombja nem volt begombolva.

A pályakezdése idejében még a magyar posta szolgáltatásai „királyiak”, európai szintűek voltak. Szigorú, fegyelmezett, pontos, szakszerű munkát vártak el a dolgozóktól.

Időközben a katonai szolgálat sem volt elkerülhető. A háborús évek magukkal hozzák a fogságba kerülés lehetőségét is. Sajnos, ő sem kerülhette el. Három évet töltött a Szovjetunióban, ahol természetes, hogy elsajátította az orosz nyelvet. Idegen nyelvtudásával, fegyelmezett, tudatos, szívós magatartásával társai közül kiemelkedett. A túlélés esélye ez által is megnövekedett. Tudatában volt annak, hogy a túlélést akarni is kell. A fogságot stabil intelligens magatartásával vészelte át - mondta özvegye, Erzsike néni. Itthoni családját óriási tragédia érte: Debrecen bombázásakor (1944. június 2-án) meghalt édesanyja és nagymamája. Legyengült állapotban érkezett haza a fogságból 1948-ban. Az ezt követő évben kötött házasságot. Több, mint 50 évet tölthettek együtt feleségével. Két gyermek, négy unoka, hat dédunoka alkotja az ő szerető családját.

Postai előljárói felfigyeltek a tehetséges postatisztre. Kiemelték őt, ahol szakmai, oktatási feladatokat kapott. 1954-ben a középfokú postai szakképzést átszervezték. Csak érettségivel iskoláztak be hallgatókat. A képzés egy-egy nagy postán történt, egy a debreceni főpostán is. Sok-sok jól képzett dolgozó került ki 10 hónaponként a kezei alól.

1960-at írunk, amikor az állami oktatás területén nagy változások kezdődtek. Megszüntették a technikus képzést, és helyébe a szakközépiskolát állították. Egyre több szakmában szerveztek ilyeneket. Ebben az évben indult be iskolánkban is a postaforgalmi képzés egy osztállyal. A beiskolázás 3 megyéből: Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár, Szolnok megyékből történt. Figyelembe vették a szakmai területi igényét. Ettől az évtől tanár úr, mint óraadó dolgozott az iskolánknál.

Az 1963/64-es tanévben az ellátandó szakmai órák száma már szükségessé tette 2 főhivatású tanár alkalmazását. Ebben a tanévben kerültünk áthelyezéssel az iskolához mind a ketten, mint technikus tanárok. Ekkor találkoztak az életútjaink. Ezáltal egymás élettörténetének mindennapos részeseivé váltunk. Számomra és az általunk nevelt szaktanárok számára is ajándék, hogy tanár úr beosztott munkatársai lehettünk.

Tikász tanár úr sokféle munkakultúrát hozott magával. Így a már említett Magyar Királyi postáét. Hozta magával a nagy Szovjetunióban, a fogságban élő, rabságra ítélt ember tapasztalatait. Neki ezeket kellett átültetnie az 1950-es évek magyarországi szocialista

erkölcsre épülő feladatmegoldó technikákra. A megváltozott társadalmi, gazdasági, kulturális viszonyok, a hivatali hierarchia átrendeződése nem kis kihívást jelentett a kor emberének.

Magam is csodálattal szemléltem tanár úr mindig megfontolt, nyugodt, kiegyensúlyozott életszemléletét. Tanáromnak tekintem én is. Szeretném hinni, hogy a sok-sok volt tanítvány közé engem is elfogadna. Szakmai ismeretei, azok alkalmazása abszolút megbízhatóan képviselték a jó minőségű postai szolgáltatást. Szakmai érdeklődése a klasszikus postai szolgálatra irányultak. Kiváló ismerője volt a magyarországi levél-feldolgozási rendszernek. Pontosan tudta – mi több, tanította -, hogy a 3200 postahely mindegyike milyen közlekedési eszközzel, milyen útvonalon kapja naponta a leveleket, a küldeményeket. A postai irányítószám bevezetése előtt a mai napon felvett levelek (küldemények) a következő napon már az ország valamennyi településén kézbesítették.

Iskolánkban személyére épült nappali és levelező tagozaton a szakmai képzés szervezése, irányítása.

A kötelező óráin túl is szó nélkül vállalta a túlórákat. A fiatalabb munkatársak helyettesítését. Mind a két tagozaton sok-sok évfolyam osztályfőnökeként képviselte a tanulók érdekeit. Szervezte az évközi és nyári gyakorlatokat, eredményesen készítette fel a tanulókat a sikeres vizsgákra, versenyekre.

Élete volt a posta. Született postás volt. Nyitottan szemlélte a világ dolgait. Érdeklődése, sokirányúságát jelzi a művészetek iránti vonzódás: a fotózás, az aktív festészet, a természet, a világ-járás.

Helyi és országos szakmai berkekben méltán ölelte át őt a KÖZTISZTELET. Ma már biztosan állítható, hogy ezt nem fejezte ki a hivatalos elismerés. Kár! Sajnálhatjuk!

Egy ember, egy született tanár ismeretlen élettörténetéből próbáltunk felvillantani apró fénylő homokszemcséket. Meghajtjuk fejünket Tikász tanár úr előtt. Emlékét őrizze az utókor.

Szabó György

ny. tanár